

L'Assemblea de Catalunya a Granollers i al Vallès Oriental

Treballs

Robert Bernad i Ricart

Llicenciat en Història Moderna i Contemporània (UAB)

El diumenge 6 de novembre de 1977 es va reunir a la Casa de Cultura de Sant Boi de Llobregat la IV Sessió Plenària de l'Assemblea de Catalunya: aquella convocatòria significà de fet la retirada de l'organisme unitari dels partits parlamentaris i la voluntat d'una part de la resta d'organitzacions polítiques i de grups i persones independents de transformar l'Assemblea de Catalunya en una plataforma renovada.

Aquesta data representà el final de l'esperit assembleari *strictu sensu* que s'havia endegat a l'església de Sant Agustí de Barcelona el dia 7 de novembre de 1971 entorn dels quatre punts programàtics consensuats: lliber-

tats, amnistia, Estatut d'Autonomia i coordinació. Malgrat tot, l'Assemblea de Catalunya transformada, nascuda a redós del procés de canvis obert amb la celebració de la IV Sessió Plenària, va continuar existint fins al dia 13 de març de 1982, quan a Pompeia Grups de Barcelona se celebrà la XIV —i darrera— Sessió Plenària.

Més de deu anys d'existència amb integrants i objectius sensiblement diferents cobreixen la trajectòria vital d'un organisme que ha estat qualificat, fins a l'etapa que abraça els seus primers sis anys, com "el moviment unitari més ampli i important de tota la història de Catalunya"¹.

¹ BENET, Josep (1991): "Pròleg". In: *La gran conspiració. Crònica de l'Assemblea de Catalunya* (Antoni Batista). Ed. Empúries, Barcelona, pàg. 13.

Miting de l'Assemblea de Catalunya de Granollers al Pavelló d'Esports el 10 de setembre de 1976. (Hemeroteca Municipal Josep Móra de Granollers.)

ORÍGENS DE L'ASSEMBLEA DE CATALUNYA: CONTEXT SÒCIO-POLÍTIC

El naixement d'aquesta plataforma unitària cal considerar-lo com el zenit d'importants moviments antifranquistes de masses que havien sorgit a Catalunya al llarg dels anys seixanta i el 1970: el desenvolupament —dins del món obrer— de Comissions Obreres i del moviment d'estudiants, d'intel·lectuals —amb l'Assemblea d'Intel·lectuals Catalans— i d'altres sectors inquiets. Tots aquests àmbits s'articulaven difícilment en acabar la dècada dels seixanta, justament quan el règim proclamà l'estat d'excepció i posà fi a una minsa política "liberalitzadora". Així, l'any 1969, i en un marc repressiu i involucionista creixent, va néixer la Comissió Coordinadora de Forces Polítiques de Catalunya, organisme unitari que tenia com a novetat, amb relació a d'altres

plataformes anteriors, la presència i la iniciativa dels comunistes, els quals tenien una forta implantació en el món obrer i en el dels estudiants. Socialistes, una fracció republicana amb Andreu i Abelló, els independentistes del Front Nacional i els demòcrata-cristians formaven la resta de la CCFFPPC.

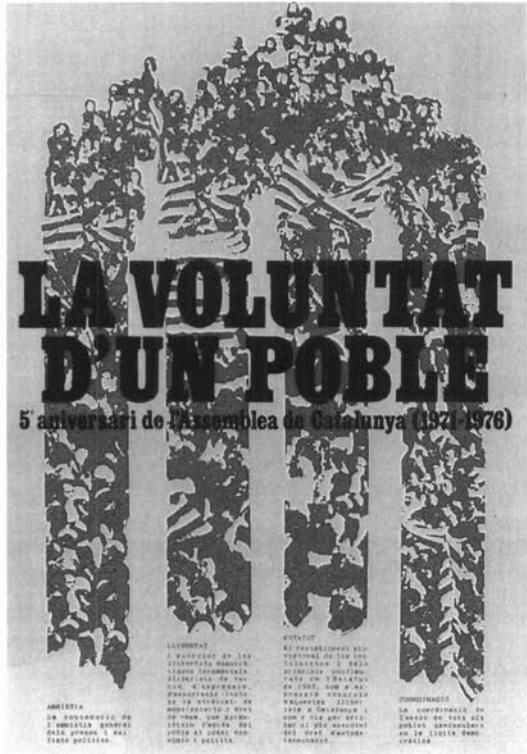
Al desembre de 1970, i arran de l'èxit de la tancada d'intel·lectuals a Montserrat contra el consell de guerra de Burgos a membres d'ETA, es va començar a gestar la idea de crear un organisme unitari d'ampli abast: el doctor Antoni Gutiérrez Díaz, del PSUC, fou l'encarregat de presentar una ponència en què advocava per la creació de l'Assemblea de Catalunya en la CCFFPPC. El 23 de febrer de 1971 se celebrà la primera reunió de la coordinadora que donà lloc a la creació d'una comissió preparatòria de l'Assemblea de Catalunya integrada per

partits, sindicats, grups cristians i independents. D'aquesta reunió va sorgir el document *Cap a l'Assemblea de Catalunya*, del qual es van fer deu mil còpies, amb la qual cosa s'endegà un procés d'anàlisi i reflexió en els medis clandestins entorn de l'articulació assembleària.

GESTACIÓ DE L'ASSEMBLEA DE CATALUNYA A GRANOLLERS I A LA COMARCA: CONDICIONS PRÈVIES

Paral·lelament a l'esforç fet a escala nacional per a crear les condicions i les xarxes necessàries per a fer possible l'Assemblea de Catalunya, a Granollers i al Vallès Oriental s'anava treballant per a aconseguir també aquest objectiu. Els dos partits més implantats en la clandestina vida política granollerina eren —fins al 1969— el FNC i el PSUC²: com hem vist, va ser un any clau en

2. Per a l'evolució del PSUC a Granollers i a la comarca: [25-XII-76] "El P.S.U.C. al Vallès Oriental". *Comarca al dia* núm. 4, Granollers, pàg. 29.

Cartell anunciador del 5è aniversari de l'Assemblea de Catalunya (HMG)

l'admissió dels comunistes en la coordinadora i també en l'escissió que va esquinçar el Front Nacional i que donà pas al naixement del Partit Socialista d'Alliberament Nacional dels Països Catalans.

A Granollers i a la comarca, la militància del FNC passà en bloc a engruixir el nou partit independentista i inicià un seguit d'accions [...] "Entre aquestes, foren sonades a Granollers les de la diada de l'Onze de Setembre del 1970, en què aconseguiren d'engegar una vella sirena utilitzada durant la guerra per als bombardeigs, que ressonà per tota la ciutat, mentre de dalt de tot de l'edifici de la Caixa es desplegava una immensa senyera de la qual eixien milers de fulls volants que s'escamparen per un dels indrets més centrals davant l'astorament dels viants.[...]".³

Al marge de les actuacions clandestines puntuals dels partits polítics, l'ambient socio-cultural vallesà d'aleshores es presentava amb una empenta i un dinamisme que el distingia d'allò que havia significat els anys posteriors a la victòria franquista el 1939: una generació que no havia viscut la guerra s'incorporava al món de l'ensenyament o al professional i manifestava les seves inquietuds culturals en una mostra de rebuig a la situació de

manca de llibertats i de democràcia existent. Nombroses formes d'expressió d'organitzacions i de grups canalitzaven aquests desigs: agrupacions excursionistes, sardanistes, grups cristians parroquials "[...] cine-fòrums, col·loquis, cursets de català o d'història, sempre, però, sota els intents de control de les jerarquies locals i governatives"⁴. En aquest camp, cal destacar la tasca duta a terme per l'Agrupació Sardanista i per l'Òmnium Cultural, el qual va ser present a Granollers des del 17 de novembre de 1970. La Junta Directiva d'Òmnium a Granollers va quedar constituïda per Pere Canal com a president, Jaume Camp com a secretari, Ramon Casanovas com a tresorer i Salvador Casanova, Amador i Josep Garrell i Joan Vernet com a vocals⁵.

Prèviament als treballs preparatoris que conduïren cap a l'Assemblea de Catalunya, a la comarca hi havia ja organitzacions de caire unitari que havien de facilitar la infraestructura bàsica per al bon funcionament assembleari. Ens referim a la Solidaritat, a la Comissió Democràtica de Camperols del Vallès i, sobretot, a la Comissió d'Activitats Cíviques del Vallès, nascuda amb el mateix esperit aglutinador que inspirà el naixement, per aquelles dates, de la Comissió d'Activitats Cíviques del Mares-

3 FERRER, Josep (1988): "Semblança de Salvador Casanova i Grané". In: *Per una nova Ibèria com a comunitat d'Estatos independents i altres escrits* (Salvador Casanova i Grané). Edicions de la Magrana, Barcelona, pàg. 26.

4 GARRIGA, Joan (1991): "Aquells anys que vàrem viure perillosament". L'Abella d'Or núm. 3, Granollers, pàg. 38.

5 Amb relació a la constitució de la delegació granollerina d'Òmnium Cultural, un informe de la policia remarcava el següent: *Con fecha 17 de noviembre de 1970, quedó constituida en Granollers (Barcelona), una Delegación del "Omnium Cultural", de ámbito municipal y con domicilio social en la calle Barcelona nº 37, 2º, de aquella localidad, que depende, naturalmente, de la central de Barcelona, cuyas actividades catalano-separatistas son harto conocidas (...).* JEFATURA SUPERIOR DE POLICIA. SEXTA BRIGADA. COMISARIA GENERAL DE INVESTIGACIÓN SOCIAL (22-VI-1971): Delegación del Omnium Cultural en Granollers. Nota Informativa. (ARXIU HISTÒRIC DEL GOVERN CIVIL DE BARCELONA - AHGCB).

me, la Selva i el Gironès⁶. Justament al començament de la tardor de 1971, i quan s'havia entrat ja en la dinàmica preparatòria de l'Assemblea de Catalunya, va ser detingut Salvador Casanova per participar en activitats relacionades amb aquesta comissió vallesana: "[...] el vespre del 25 de setembre de 1971, la policia el sorprengué amb Oriol Castanys i Jordi Valls, el qual fou l'únic que pogué escapar-se, cuando se dedicaban —diria el fiscal— de común acuerdo a la «siembra» de unas cuartillas impresas a multcopista en catalán y que hacían referencia a las inundaciones ocurridas en la región catalana terminando con un llamamiento a los catalanes para acabar con el Gobierno de gángsters e irresponsables y otras frases de evidente matiz subversivo, apareciendo firmadas por la Comissió d'Activitats Cíviques del Vallès"⁷. Aquesta comissió tenia en el seu si un ferm esperit unitari que es reflectia en la declaració difosa al juny de 1972: "La Comissió d'Activitats Cíviques és un moviment de masses que aglutina elements de diversos pobles de la comarca del Vallès per a lluitar per la defensa dels interessos d'aquestes poblacions. Segueix oberta a tota persona o grup

[...] "⁸. Era una línia similar a l'oberta prèviament al Maresme, a la Selva i al Gironès, des d'on es reclamava l'esforç unitari: "[...] Les realitzacions unitàries, però, no pensem que s'hagin de limitar exclusivament als nivells «superiors» o que només puguin fer-se a partir d'aquests nivells, al contrari: la unitat, la conjunció de voluntats democràtiques enfront de la dictadura és important[...]. La multiplicació d'organismes unitaris locals, de pobles, ciutat o comarca, de barri a les grans ciutats, constitueix una tasca d'avui i de cada dia: en la mesura que bastim la unitat a nivell local avancem cap a la unitat a nivell nacional [...]"⁹.

En síntesi: al final de 1970, al llarg de 1971 i durant les primeres passes de l'Assemblea de Catalunya, el 1972, hi havia a la comarca diverses organitzacions unitàries independents dels partits polítics que ajudaren a teixir la trama clandestina indispensable per al bon funcionament assembleari. Paral·lelament a la tasca solidària, cívica o sectorial, era present l'activitat concreta dels grups polítics, que contribuïren a posar en marxa l'Assemblea. Així, arran de la constitució a Barcelona de la Comissió Prepa-

ratòria al febrer de 1971 i de la difusió posterior del document *Cap a l'Assemblea de Catalunya*, es començà a treballar a Granollers i a la comarca en aquesta preparació: el nucli impulsor era compost per militants del Front Ensenyant del PSAN, per mestres independents, per alguns militants del MSC i pel PSUC i CCOO. En aquesta etapa inicial cal destacar el paper de Salvador Casanova com a enllaç amb diversos sectors ciutadans.

Al mes d'abril, la Comissió Preparatòria de l'Assemblea de Catalunya va fer balanç de la feina desenvolupada fins aleshores amb el document *Reflexions sobre el treball de pre-Assemblea*. S'albirava ja des dels inicis allò que seria una constant en l'estructuració de l'Assemblea, és a dir, la destacada presència del món comarcal: "[...] tot i que la idea fos llançada per la Coordinadora de Forces Polítiques, l'Assemblea de Catalunya va néixer per la base, i com a home de comarques puc dir que moltes comarques van participar molt activament en la comissió organitzadora del període pre-Assemblea [...]"¹⁰.

En aquesta etapa, juntament amb les dificultats originades per ha-

6 Fins al juliol de 1972, la Comissió de Solidaritat de Catalunya havia coordinat ja dotze reunions amb els grups territorials, entre els quals hi havia Granollers. (Vegeu: VILARDELL, Àlex (1990): "Les Comissions de Solidaritat de Catalunya". Treball de tercer cicle inèdit, UAB). Ja al maig de 1971, la Comissió Democràtica de Camperols del Vallès (fonamentalment de la zona de la riera de Caldes: Llicà de Vall, Mollet, Montcada i Reixac, Palau de Plegamans, Parets, Polinyà i Santa Perpètua de la Mogoda) va distribuir un manifest on palesava el seu malestar per un afer d'expropiacions efectuades per l'Estat en aquesta riera: "Expropiacions no! Una Crida de la Comissió Democràtica de Camperols del Vallès" (Treball núm. 331, Barcelona, pàg. 3). La Comissió d'Activitats Cíviques del Vallès va néixer poc després de les Comissions d'Activitats Cíviques del Maresme, la Selva i el Gironès: "[...] En la via de l'A. de C. trobem un organisme creat el 1970 o 1971, les Comissions d'Activitats Cíviques (CAC), organitzades a nivell de les comarques del Maresme, la Selva i el Gironès. [...]". Vegeu: CUSACHS, Manuel; PUIG, Josep (1983): *L'Assemblea Democràtica de Mataró (1973-1977): una pàgina de la lluita per la llibertat*. Ed. del Maresme SA i Robafaves Edicions, Mataró. Vegeu també: CAMPO, Manuel (1976): "Assemblees Democràtiques: La veu del poble". Arreu núm. 0, Barcelona, pàg. 4-6.

7 FERRER, Josep (1988): *Op.cit.*, pàg. 26.

8 COMISSIÓ D'ACTIVITATS CÍVIQUES (juny de 1972): "Declaració de la Comissió d'Activitats Cíviques". Hemeroteca Municipal Josep Móra de Granollers (HMJMG), volant.

9 COMISSIÓ D'ACTIVITATS CÍVIQUES DEL MARESME, LA SELVA I EL GIRONÈS (juny de 1971): "Un exemple a seguir i a multiplicar: s'ha constituït al Maresme, la Selva i el Gironès la Comissió d'Activitats Cíviques". Treball núm. 331, Barcelona, pàg. 3.

10 FERRER, Josep, *op. cit.*, pàg. 29. D'una entrevista amb Josep M. Colomer publicada el 1976 a "Assemblea de Catalunya". Ed. Avance, Barcelona.

ver d'organitzar les reunions clandestines, un grup d'oposició antifranquista que actuava als dos Vallesos —les *Plataformas Anti-capitalistas*— va intentar boicotejar les trobades per a parlar de la futura Assemblea de Catalunya¹¹. Malgrat tot, les reunions continuaren intensament, sense aturar-se, i s'arribà així al primer intent de constituir l'Assemblea de Catalunya a escala nacional el dia 25 de maig de 1971, que avortà a causa de la policia¹². Prèviament a aquest esdeveniment, a Granollers havia quedat constituïda l'Assemblea Democràtica de Granollers, que després s'anomenaria Assemblea de Catalunya del Vallès Oriental, per bé que ambdós noms s'anaren simultaniejant indistintament i posteriorment s'hi afegiren les

adhesions d'assemblees locals de la comarca, tot conservant el nom propi que s'havien atorgat. Tot sembla indicar que, des dels inicis de l'Assemblea de Catalunya —el 1971— fins als acords de “descentralització” presos al maig de 1974 per la X Permanent, l'Assemblea Democràtica de Granollers va existir —a l'igual de l'Assemblea de Catalunya del Vallès Oriental— d'una manera ambivalent: amb una presència real en els òrgans d'abast general de l'Assemblea però amb una incidència relativa pel que fa a les accions concretes “sobre el terreny”. La descentralització proposada el 1974 per la direcció assembleària nacional provocà un gir i l'inici d'una etapa de consolidació de l'Assemblea de Catalunya arreu de la comarca¹³.

EN EXCLUSIVA CLANDESTINITAT: DE LA SESSIÓ FUNDACIONAL A LA CAIGUDA DELS 113 A MARIA MITJANCERA (NOVEMBRE DE 1971 - OCTUBRE DE 1973)

Després del primer intent frustrat de constituir l'Assemblea a la parròquia de Crist Rei de Barcelona al maig de 1971, començà un període de reflexió en què s'intentava de trobar el lloc i el moment propici per a celebrar una nova reunió mentre s'eixamplava el debat entorn del futur organisme unitari. Fruit d'aquests treballs, la Comissió Preparatòria donà a conèixer, al setembre d'aquell any, un document prou elaborat anomenat *Pel camí de l'Assemblea de Catalunya*. S'arribà així, el dia

Cartell anunciador del míting
“Salvem Granollers per a la
democràcia”, que tingué lloc al
Pavelló d'Esports el 26 de novembre
de 1976 (HMG).

SALVEM GRANOLLERS PERA LA DEMOCRACIA

MITING DE L'ASSEMBLEA
DE CATALUNYA
DE GRANOLLERS

ORADORS: JAUME CAMP, JOAN CAMPS, SALVADOR CASANOVA, SALVADOR
ESTANY, RAMON FONT, ÀNGEL HERNÁNDEZ, RAMON MARTOS, RAFAEL MONT-
SERRAT, ISABEL SANTAMARINA I ISIDRE TORRABADILLA.

DIVENDRES, 26 NOVEMBRE - NIT A 2/4 DE 10
PAVELLÓ MUNICIPAL D'ESPORTS

- 11 Aquest era un grup força actiu aleshores als dos Vallesos, ferotgement espanyolista, amb individus de tarannà obcecat i no gens dialogant (FERRER, Josep, op. cit., pàg. 29). Les discrepàncies, certament, hi van ser fonament amb aquest sector antifranquista, com així va succeir amb les *Plataformas Anticapitalistas*, amb qui existia un clar desacord sobre la tàctica conjunta a portar a terme en el moment, atès que les esmentades plataformes vallesanes prenia una postura clarament espanyolista, (GARRIGA, Joan, op. cit., pàg. 39).
- 12 Per a una descripció del succeït a Barcelona en aquella data, vegeu: BATISTA, A.; PLAYÀ, J., op. cit., pàg. 92-97. Com a relat de primera mà disposem del testimoniatge d'una persona que participà en aquell primer intent frustrat; vegeu: XIRINACS, Lluís M. (1993): *La traïció dels líders*. Llibres del Segle, L'Eix Editorial, Girona.
- 13 La qüestió de la representativitat assembleària i de les constitucions formals de les assemblees de Granollers i de la comarca es reflecteix en aquestes afirmacions: "L'Assemblea local, com a entitat va néixer a casa nostra l'any 1974, si bé el nom de Granollers figura en l'acta fundacional de l'Assemblea de Catalunya l'any 1971" (SALA, Joan (23-IX-76): "Assemblea de Catalunya de Granollers". *Comunidad Cristiana* núm. 1.302, Granollers, pàg. 12). "La comarca del Vallès Oriental va ser present al període de gestació de l'Assemblea, iniciat el febrer de 1971, així mateix va assistir a la sessió plenària del 7 de novembre. En aquell moment els organitzadors de l'Assemblea eren conscients dels problemes de la representativitat, puix érem en època de plena clandestinitat, generalment teníem molt poca representativitat i a vegades era purament personal. Després de la sessió plenària va formar-se una Assemblea a nivell comarcal, que va funcionar fins el 1.974" (11-XII-76: "L'Assemblea de Catalunya". *Comarca al dia* núm. 3, 1a edició, Granollers, pàg. 13 i 14).

Manifestació a Granollers el 2 de desembre de 1976: havent-se prohibit el míting que havia de celebrar l'Assemblea al Pavelló d'Esports, un miler de manifestants es van dirigir a l'Ajuntament, on van demanar la dimissió del Consistori (*Comarca al Dia* núm. 2, pàg. 18).

7 de novembre, a la celebració de la sessió constitutiva de l'Assemblea de Catalunya a l'església de Sant Agustí del barri del Raval de Barcelona, a la qual assistiren més de tres-cents representants de partits polítics, sindicats, intel·lectuals i professionals comarcals. D'aquesta primera reunió van sortir consensuats els quatre punts programàtics assemblearis: llibertats democràtiques, amnistia, Estatut d'Autonomia com a pas cap a l'autodeterminació i coordinació en la lluita dels pobles peninsulars.

En representació de la comarca del Vallès Oriental, assistiren a la sessió fundacional delegats de Granollers¹⁴, de Sant Feliu de Codines i de Comissions Obres. Salvador Casanova, element clau en la gestació preparatòria de l'Assemblea a Granollers i a la comarca no va poder assistir a aquest acte perquè romania encara a la presó. Quan va sortir-ne, assistí a les reunions de la

Comissió Permanent i del Secretariat en nom de l'Assemblea Democràtica de Granollers. Joan Camps, Montserrat Lorente, Rosa Ribas i Jordi Valls hi anaven en representació del Vallès Oriental. De l'activitat desenvolupada per l'Assemblea de Catalunya a la comarca en aquesta primera etapa es fan ressò les actes i els ordres del dia de les Permanents celebrades. Així, en la II Permanent, reunida al febrer de 1972, el delegat de Mataró informà que s'havia constituït formalment l'assemblea local —la qual editava un butlletí— i que s'havien establert contactes per a constituir una comissió cívica intercomarcal amb el Vallès i el Gironès¹⁵. Al març de 1972 es va constituir el Grup de No-alineats de l'Assemblea de Catalunya, organització sorgida inicialment de les comunitats cristianes de base i que havia estat treballant informalment en les tasques pre-assembleàries i assembleàries des de mig any enrere: Salvador Ca-

sanova n'era un dels principals actius, juntament amb Josep Dalmau, Ricard Lobo, Josep Ribera, Artur Ricart, Jaume Rodri, Agustí de Semir i Lluís Maria Xirinacs¹⁶. Poc després de la fundació d'aquest grup d'independents assemblearis, s'inicià la campanya de les tres jornades del 8, 9 i 10 d'abril per a imposar el **dret a la solidaritat democràtica** en el marc global del moviment general de refús a la **il·legalitat feixista**. La consigna era "Diguem no!", d'acord amb allò aprovat a la II Permanent. A Granollers, la Comissió de Solidaritat va adherir-s'hi i propagà la campanya de l'Assemblea de Catalunya per a donar a conèixer un comunicat conjunt amb les comissions solidàries del Bages, Badalona, Barcelona, Mataró, Manresa, Sabadell, Santa Coloma de Gramenet, Terrassa i d'altres¹⁷.

En la III Permanent, celebrada al maig, s'acordà de llançar una campanya popular anomenada

¹⁴ GARRIGA, Joan, *op. cit.* i XIRINACS, Lluís M., *op. cit.*, pàg. 57.

¹⁵ XIRINACS, Lluís M., *ibidem.*, pàg. 74.

¹⁶ XIRINACS, Lluís M., *ibidem.*, pàg. 78 i FERRER, Josep, *op. cit.*, pàg. 31.

¹⁷ Vegeu la crida de les comissions de solidaritat de Barcelona i de les comarques de Terrassa, Sabadell, Mataró, Granollers, Badalona, Santa Coloma, Manresa, Bages i d'altres (volant del mes de març de 1972, HMJMG).

Cartell anunciador del míting "Volem l'Estatut!" de l'Assemblea de Catalunya de Granollers l'11 de febrer de 1977 (HMG).

"Per què l'Estatut de 1932?". Aquesta iniciativa va tenir repercussió a Granollers i a d'altres localitats de la comarca.

L'Onze de Setembre d'aquell any, i per a reivindicar la Diada Nacional, es va fer xiular una sirena i es desplega una bandera estelada, amb la qual cosa es repetia l'acció protagonitzada dos anys enrere¹⁸.

En la IV Permanent, reunida el 22 d'octubre, el Vallès Oriental informà que ja hi havia deu comissions cíviques en funcionament a tota la comarca i Comissions Obreres reportà notícies sobre lluites i assemblees obres en el sector del metall i vagues a la Llagosta i a Montornès. Els comitès d'Acció Cívica del Vallès Oriental informaren de la seva constitució recent i ingressaren formalment en l'Assemblea de Catalunya¹⁹. En aquesta re-

unió es va decidir de convocar una Jornada Popular d'Afirmació Nacional a Ripoll el dia 12 de novembre per a commemorar el I Aniversari de la primera sessió de l'Assemblea de Catalunya, on es concentraren unes 3.000 persones i hi hagué forts aldarulls amb la Guàrdia Civil.

En la primera meitat de 1973 se celebraren la V i la VI Permanent: la primera llança l'estudi *Cap a la Segona Sessió Plenària de l'Assemblea de Catalunya* al mes de gener, document per a la preparació d'una segona sessió plenària i per a l'anàlisi crítica de la tasca duta a terme fins aleshores, de l'estat del règim franquista i de l'oposició. Una representació de l'Assemblea de Catalunya visità Itàlia durant el mes de març invitada pel *Comitato della Spagna Libera*. Allí s'entrevistà amb autoritats de diferents indrets. Entre els delegats hi havia Salva-

dor Casanova, el qual també treballà en l'àmbit internacional com a enllaç entre l'Assemblea i el món de l'exili i establí contactes amb Tolosa de Llenguadoc i amb diverses delegacions a França. Posteriorment establiria també una relació d'enllaç amb el president Tarradellas des de l'any 1974.

El Primer de Maig es convocà una gran mobilització a Sant Cugat del Vallès amb el lema "L'Assemblea de Catalunya amb la classe obrera cap a un Primer de Maig de lluita per les llibertats polítiques i nacionals". L'acte fou un èxit esclatant: d'una manera creixent, distints sectors s'anaven aplegant en l'àmbit de l'Assemblea, ja fossin nacionalistes, obrers, gent de les comarques o catalans d'origen o d'adopció. La VII Permanent se celebrà al juliol, i al setembre ja s'havien repartit 25.000 exemplars de *Cap a la II Sessió Plenària de l'Assemblea*

¹⁸ XIRINACS, Lluís M., op. cit., pàg. 92.

¹⁹ XIRINACS, Lluís M., ibidem, pàg. 93.

Mítting de l'Assemblea per a l'Estatut al Pavelló d'Esports de Granollers (11-2-1977). A les taules es venien llibres, pòsters i adhesius, i es recollien signatures per a la tornada del President Tarradellas, per a la legalització del divorci i per a l'amnistia total (*Comarca al Dia* núm. 11, pàg. 20).

de Catalunya. Amb tot, l'activitat desplegada amb motiu de l'Onze de Setembre per l'Assemblea fou força minsa²⁰.

En contrast amb aquesta manca concreta, els nuclis locals de base (territorials, sectorials, comarcals, de barri) rebien un nou impuls amb l'acord pres per la VIII Permanent, que afirmava: "Les experiències d'extensió territorial i sectorial han d'incrementar-se [...]"²¹. Era el camí de creixement i consolidació que seguia l'Assemblea al Vallès Oriental.

Quan s'anava cap a la convocatòria de la II Plenària, un fet imprevist colpejà durament tota l'estructura de l'Assemblea de Catalunya: el dia 28 d'octubre de 1973 a dos quarts d'onze del matí, i quan a l'església de Maria Mitjancera de Barcelona era a punt de començar la IX Permanent, la

policia franquista va irrompre, fortament armada, dins de l'edifici. Hi van ser detingudes 113 persones, mentre que d'altres es van poder escapar. Entre els detinguts n'hi havia quatre del Vallès Oriental: Salvador Casanova de Granollers, Joan Sanjuán de Martorelles i Eulàlia Berenguer i Antoni Verdaguer de Sant Feliu de Codines. Després d'un periple per distintes comissaries barcelonines, tots els detinguts van ser traslladats a la central de policia de la Via Laietana de Barcelona, on van ser interrogats²². Finalment, el dia 3 de novembre fou dictada l'acta de presó provisional, que esdevindria poc després "prisión incondicional incomunicada"²³.

La reacció de resposta a les detencions fou notòria: s'endegà un ampli moviment de solidaritat amb els detinguts, fins i tot a

l'estranger. Cal tenir present que entre les persones detingudes hi havia gent de tots els estaments professionals: advocats, metges, enginyers, professors, estudiants, administratius, religiosos...

Una comissió d'emergència de l'Assemblea de Catalunya que actuava com a Permanent va decidir convocar, com s'havia previst inicialment, una concentració a Vic per al dia 11 de novembre. D'aquesta manera commemorava el II Aniversari de la sessió fundacional i demostrava al Règim la capacitat mobilitzadora de la plataforma, alhora que protestava per la detenció dels 113.

Aquell dia es dirigiren a la capital d'Osona centenars d'automòbils particulars i autocars, però van ser interceptats per la Guàrdia Civil abans d'arribar-hi i van ser obligats a fer marxa enrere. Mentrestant, Vic romania

20 FERRER, Josep, *op. cit.*, pàg. 34.

21 FERRER, Josep, *ibidem*, pàg. 34.

22 Vegeu les declaracions dels detinguts en BATISTA, Antoni (1995): *La Brigada Social*. Ed. Empúries, Barcelona.

23 FERRER, Josep, *op. cit.*, pàg. 36.

ocupada per les forces de l'ordre públic franquistes. Enfront d'aquesta situació, els manifestants van decidir de concentrar-se a diversos llocs d'Osona i del Vallès Oriental. L'Ametlla del Vallès i Granollers van ser les dues poblacions vallesanes escollides per a concentrar-s'hi. Al l'Ametlla s'hi manifestaren entre 1.500 i 3.000 persones²⁴, algunes de les quals havien celebrat prèviament una assemblea a Tona en què valoraren la importància política de la celebració del II Aniversari i l'entitat i les dimensions que estava prenent la plataforma unitària. D'altres provenien de les concentracions que s'havien fet al llarg del matí a diferents pobles de la comarca i a Osona. Un testimoni de primera mà, assistent als actes del Vallès Oriental, recorda així la jornada a l'Ametlla: "[...] Cuando los desviaron, se llegaron hasta la Atmella del

Vallés, donde se juntaron con 26 otros autocares y «coches particulares a mansalva». Dicen que por todos aquellos pueblos estaban llenos de gente, con varios grupos paseando juntos, otros reunidos o en asamblea. Ellos en Atmella participaron a una Asamblea y luego manifestación que calculan entre unas 1.500 a 2.000 personas, gritando vivas a la A. de C., a los 113, a Camacho y sus compañeros, a Fina, Montserrat, a C.O. y reclamando la libertad de los detenidos y la Amnistía.[...].

Los de Cornellá [...] decidieron reagrupar más autocares y gente para dirigirse a la Atmella del Vallés. [...] A la entrada de la Atmella pusieron piquetes de vigilancia y orientación en la carretera nacional, llamando a unos 20 coches particulares y varios autocares más y dirigiéndoles hacia el lugar de concentración. A

las 4 de la tarde había una bailada de Sardanas en la Plaza del Ayuntamiento, y hacia allí se dirigieron concentrándose unas 2.500 personas. Celebraron Asamblea, se proclamaron los 4 puntos de la A. de C. y se exigió la libertad de los detenidos [...]. Fueron en manifestación por en medio de Atmella y hasta los autocares. [...]" ²⁵.

Posteriorment, el gruix de manifestants es traslladà a Granollers, on es van viure escenes violentes amb les forces repressives. Entre 2.000 i 3.000 persones s'hi van concentrar, fet que provocà salts amb la policia allà destacada, la qual comptava amb la presència de la Unidad Móvil Antidisturbios de Logroño, diversos cotxes Z de la Policía Armada (alguns dels quals es destacaren en alguns punts estratègics a les entrades de Barcelona), la brigada

Mítin al Pavelló d'Esports l'11 de febrer de 1977. Hi van assistir unes vuit-centes persones i hi van intervenir com a oradors Àngel Hernández, Miquel Blancher i Salvador Casanova (*Comarca al Dia* núm. 11, pàg. 21).

²⁴ Hi ha diverses valoracions sobre el nombre d'assistents. Vegeu: BATISTA, Antoni (1991): op. cit., pàg. 138. Vegeu també: SECRETARIAT DE LA COMISSIÓ PERMANENT DE L'AC (13-XI-73): "Catalans de Vic i Comarca, Catalans!". Volant.

²⁵ *Informaciones de la celebración del segundo Aniversario de la Asamblea de Cataluña en el Barcelonés y en el Bajo Llobregat* [Informe sense signar, novembre de 1973. FUNDACIÓ CIPRIANO GARCÍA - ARXIU HISTÒRIC DE LA COMISSIÓ OBRERA NACIONAL DE CATALUNYA]. Vegeu també: Agencia Popular Informativa núm. 37, pàg. 5 (13-IX-73).

mòbil d'aquest cos, la Policia Municipal, la Guàrdia Civil i el Grup d'Informació de Terrassa i Sabadell ²⁶.

Un grup d'uns 500 joves va ser el que va causar més problemes a la policia franquista, ja que es va manifestar pel carrer del Museu, cantonada amb Anselm Clavé, portant pancartes que feien referència a Camacho, als judicis de la Tèrmica del Besòs, a Comissions Obreres i a favor de les llibertats polítiques, de la República i de l'Estatut de 1932 i contra la Monarquia. Aquests joves protagonitzaren greus incidents a una patrulla de la Policia Municipal: "[...] un grupo de jóvenes de la misma asaltó y volcó el coche de la Policía Municipal conducido por el policía Don Juan José Acosta Jiménez, acompañado por el de igual empleo Don Eusebio Aznar Pascual, causando varios daños al vehículo y sacando violentamente del interior del mismo al Sr. Aznar Pascual, originándole lesiones sin importancia. En medio de esta refriega los citados policías Municipales fueron insultados por los manifestantes con gritos de: «HIJOS DE PUTA», «ASESINOS», «QUE REMOS LIBERTAD», «OS VAMOS A QUEMAR EL COCHE». Personas en este lugar Fuerzas de la Guardia Civil, auxiliaron a los Policías Municipales y procedieron a la detención de treinta y cinco de los manifestantes que rodeaban el coche [...]" ²⁷.

La concentració va ser dissolta també amb l'ajut de la Unidad Móvil Antidisturbios de Logroño, que va disparar trets a l'aire i va detenir set autocars plens de gent. Després de les primeres declaracions davant de la Guàrdia Civil, els detinguts havien de ser traslladats a Barcelona i l'endemà als Jutjats de Granollers per a instruir diligències. Allà, l'advocat Joan Garriga els va anar tranquil·litzant (la majoria eren molt joves i estaven d'allò més espantats), els demanà que rectificassin possibles declaracions autoinculpatòries que haguessin fet a la Guàrdia Civil i els va oferir una coartada: ells no sabien res de l'Assemblea de Catalunya i només havien sortit a passar un dia d'esbarjo²⁸.

En total, la xifra de detinguts aquella jornada a Granollers era molt superior a la indicada en l'informe de la policia, ja que molts d'aquells qui van ser presos per les forces repressives aconseguiren d'escapar a Granollers mateix quan anaven al servei mentre eren als autocars, i una part important s'escapolí quan arribà a la Prefectura Superior de Policia de Barcelona fugint corrents en el moment de baixar dels vehicles, ja que no hi havia prou forces esperant-los a la Via Laietana.

Una diligència de la Brigada d'Investigació Social de la Policia Armada compatibilitzava, a les 22.15 hores de la nit d'aquell

Cartell anunciador del míting "Per què volem l'Estatut" de l'Assemblea de Catalunya de Granollers el 21 d'abril de 1977 (HMG).

²⁶ DIRECCIÓN GENERAL DE SEGURIDAD. SEXTA BRIGADA. BARCELONA (14-XI-73): Diligencia núm. 6.699. 2 fasc. (AHGCB).

²⁷ JEFATURA SUPERIOR DE POLICÍA DE BARCELONA (12-XI-73): Desarticulación de la concentración proyectada en la ciudad de Vich por la Asamblea General de Cataluña, con motivo de los actos conmemorativos de la 1a Asamblea. Nota Informativa (AHGCB).

²⁸ Entrevista amb Joan Garriga. (Granollers, 14-VI-1996).

dia 11 de novembre, un total de 36 persones que ingressaren als calabossos. Poques hores abans s'havia lliurat un individu detingut per error i una noia de només quinze anys, a més de tots aquells qui havien pogut fugir²⁹.

D'entre els detinguts n'hi havia del Vallès Oriental, però també del Maresme i d'altres llocs. L'acte havia estat un èxit que demostrava que "l'Assemblea no pot ser posada a la presó perquè és al carrer", com s'afirmava en la primera declaració dels 113, datada el dia 7 de novembre.

Malgrat tot, cinc persones d'entre les detingudes restaren empresonades a la Model i foren objecte de mals tractes, en especial Xavier Mitjà, estudiant de Medicina a Bellaterra³⁰.

FINIS A LA MORT DE FRANCO: (NOVEMBRE DE 1973 - NOVEMBRE DE 1975)

Poc després de la **caiguda** dels 113 i del II Aniversari a Osona i al Vallès Oriental, i mentre els detinguts de Maria Mitjancera romanien encara a la presó, un esdeveniment succeït a Madrid contribuï a fer creure que la fi del franquisme s'acostava: el dia 20 de desembre, un escamot d'ETA matà l'almirall Carrero Blanco. Aquest fet representà un cop dur al Règim, al qual s'unien la incipient crisi econòmica, les vagues i les manifestacions obreres que

sacsejaven l'Estat. Amb tot, l'Assemblea de Catalunya, en un moment tan destacat, restava com paralitzada: bona part dels seus dirigents eren a la presó i alguns grups se sentien com més va més allunyats d'una línia unitària. Es parlava d'una Assemblea "hivernada". Aquells nuclis que continuaven força actius dins de l'Assemblea eren l'Assemblea Permanent d'Intel·lectuals i el Grup de No-alineats, que treballà especialment en el tema de la "descentralització" de l'Assemblea d'acord amb allò aprovat per la X Permanent, reunida al maig. L'any 1974 significà també l'any de consolidació de les estructures assembleàries a Granollers i a la resta del Vallès Oriental.

Una altra **caiguda** sacsejà l'Assemblea al final de l'estiu: el 8 de setembre, 67 persones eren detingudes a Sabadell, al col·legi de les escolàpies, quan es disposaven a celebrar la XI Permanent que havia de debatre especialment les relacions amb la Junta Democràtica. Per a coordinar-les, es crearia poc després la Comissió d'Enllaç, un membre de la qual fou el granollerí Salvador Casanova, que participà activament en la redacció de l'obra *Assemblea de Catalunya. Recull de documents*.

El 1975, s'incrementà notablement l'activitat de l'Assemblea a Granollers i a la comarca i s'afirmà d'una manera més continuada l'agitació al carrer, per bé que no disminuï la repressió

exercida, ja que, per exemple, a l'estiu es va establir un estricte control de policia a Granollers per les activitats que l'Assemblea hi havia previst. Però seria la mort de Franco el fet que dispararia la mobilització popular i l'esclat de les assemblees locals. A Granollers i al Vallès Oriental s'havien dut a terme puntualment les campanyes proposades per l'Assemblea de Catalunya durant tot aquell any: contra l'encariment de la vida, contra els divuit regidors barcelonins del "no" al català, a favor del Premi Nobel de la Pau per a Xirínacs, contra l'estat d'excepció al País Basc i per l'Onze de Setembre³¹. Per damunt de totes sobresortia la lluita per l'amnistia, la qual capitalitzaria també els esforços de l'any vinent.

El dia que va morir Franco, l'Assemblea de Catalunya de Granollers havia programat un acte de protesta contra l'encariment de la vida, a favor de la democràcia i la llibertat, de rebuig de la repressió i per l'amnistia; i el volia materialitzar demanant que no s'assistís al mercat del dijous³². S'iniciava una nova etapa que es caracteritzaria per la resistència de les estructures del Règim a cedir i per l'empenta opositora, que aniria rebent progressivament el suport popular.

29 DIRECCIÓN GENERAL DE SEGURIDAD. SEXTA BRIGADA. BARCELONA (11-XI-73): Diligència núm. 368. 1 foli (AHGCB).

30 Amb relació a les tortures, vegeu: "Torturas a los detenidos de Granollers" (23-XI-73). Agencia Popular Informativa núm. 38, pàg. 4. Vegeu també: "Más sobre las torturas a uno de los detenidos en Granollers" (4-XII-73). Agencia Popular Informativa núm. 39, pàg. 9.

31 FERRER, Josep (1988): op.cit., pàg. 42.

32 ASSEMBLEA DE CATALUNYA (novembre de 1975): Vallesans. Vallesanos. Volant, Granollers. (Arxiu-biblioteca particular de Joan Camps i Montserrat Lorente - AJCML).

DE LA MORT DE FRANCO A LA VI SESSIÓ PLENÀRIA (NOVEMBRE DE 1975 - NOVEMBRE DE 1977). LA DESAPARICIÓ DE L'ASSEMBLEA EL 1982

Poques setmanes després de la mort del dictador espanyol, l'Assemblea de Catalunya del Vallès Oriental s'adherí a la Jornada General de Lluita del dia 11 de desembre per l'amnistia i les llibertats democràtiques en què feia públic un manifest on cridava el poble a participar activament en aquesta diada i demanava que ningú comprés a mercats i botigues i que es participés en una concentració pacífica a dos quarts de nou del vespre enfront de l'Hotel Europa de Granollers³³. Mentrestant, l'ànima democratitzadora i de canvis s'evidenciava fins i tot en recitals de cançó, com ara el que van fer al Pavelló Municipal d'Esports de Granollers el dia 20 d'aquell mes Ovidi Montllor, Maria del Mar Bonet i Francesc Pi de la Serra. El recital va ser organitzat pel Grup d'Amics del Teatre, presidit per Jordi Castells, i va reunir unes 3.000 persones, preferentment joves i estudiants. Durant l'acte es cridà "amnistia" repetidament i s'enarboraren sis banderes catalanes, però hi va haver un moment de tensió quan el públic s'adonà de la presència de tres membres de la Guàrdia Civil dins el recinte: "[...] Al empezar su actuación MARIA DEL MAR BONET, se escucharon voces de «FUERA, FUERA QUE YA TENEMOS DEMASIADOS VERDES», y a los pocos minutos

En la campanya per a l'Estatut, l'Assemblea de Catalunya va promoure pel dia de Sant Jordi la convocatòria de "Tots davant els Ajuntaments". (Comarca al Dia núm. 19).

Manifestació per l'Estatut a Granollers el dia de Sant Jordi de 1977. La revista del Vallès Oriental *Comarca al Dia* s'adherí públicament a la campanya dedicant-li el número del 30 d'abril. (Comarca al Dia núm. 19).

33 ASSEMBLEA DE CATALUNYA DEL VALLÈS ORIENTAL (desembre de 1975): "Per l'Amnistia i les Llibertats democràtiques: 11 de desembre - Jornada General de Lluita". Volant (AJCMI).

se produjo un corte en el fluido eléctrico general [...]”³⁴.

Ja l'any 1976 se celebrà una manifestació pro-amnistia, el dia 8 de gener al vespre, que va recórrer, amb unes 200 persones el trajecte entre la plaça Salvador Maluquer i l'Ajuntament cridant “amnistia” i “llibertat”. Es lliurà a l'alcalde un plec amb unes 800 signatures dirigides al rei en què es demanava l'amnistia per als presos polítics. L'alcalde va mantenir una actitud molt cordial amb els delegats de les entitats convocants i dels signants i es va comprometre a traslladar la sol·licitud també a la Comissió Permanent municipal³⁵.

Paral·lelament, a Mollet del Vallès es duïen a terme també accions pro-amnistia, encara que protagonitzades en aquest cas per les Plataformas Anticapitalistas, que col·locaven pancartes i lliuraven signatures a l'Ajuntament³⁶. El dia 7 de febrer, Rafael Madueño i Jesús Salvador (un dels 113) van fer una conferència a la Casa de Cultura Sant Francesc de Granollers sobre *El futur del sindicat dels treballadors a Catalunya*. Al marge de les qüestions sindicals de les quals es va parlar, s'aprofità l'acte per a fer propaganda de l'Assemblea de Catalunya i de la manifestació que s'havia de celebrar l'endemà a Barcelona³⁷.

El mes de març, l'Assemblea de Catalunya féu públic a Granollers un *Manifest per a la democràcia* on es demanava la dimissió del consistori i la convocatòria d'eleccions municipals democràtiques. També presentà els eslògans genèrics de l'Assemblea en què es convocava una concentració per al dissabte dia 3 d'abril a les 8 del vespre davant la Telefònica per a anar en manifestació cap a la Porxada. La manifestació, amb unes 200 persones, va recórrer diversos carrers fins a arribar a l'Ajuntament. S'hi cridaren eslògans com ara: “Ajuntaments democràtics”, “Estatut”, “Avall els preus i amunt els salaris”, i s'exhibiren tres pancartes fetes amb la bandera catalana que deien: “Per l'Estatut de Catalunya i un Govern Provisional”, “Llibertat, Amnistia i Estatut d'Autonomia” i “Ajuntaments democràtics”. Una comissió intentà de fer arribar un escrit a l'alcalde, però un policia municipal els barrà el pas afirmant que el batlle no era al consistori. Després d'estar un quart d'hora asseguts, els manifestants es van dissoldre pacíficament³⁸.

El dia 26 de març, a la Casa de Cultura de Mollet, se celebrà una conferència política amb Josep Maria Coll (UDC), Anna Bosch (PSUC), Jordi Labòria (Reagrupament Socialista i Democràtic

de Catalunya), Miquel Blancher (CSC), Arcadi Viñas (CDC) i Salvador Casanova (Assemblea de Catalunya). Abans d'iniciar el col·loqui, Salvador Casanova explicà què significava l'Assemblea de Catalunya i, en acabar l'acte, invità el públic a signar per a adherir-se als postulats assemblearis. Quatre dies després, l'Assemblea local de Granollers s'adreçava al Consell Pastoral de la parròquia de Sant Esteve demanant-los un allotjament on poder celebrar les reunions de la Comissió Permanent granollerina, la qual reunia “[...] un nombre de persones, d'entre 25 o 30 aproximadament [...]”³⁹.

El dia 5 d'abril, Salvador Casanova presentà una ponència al Centre d'Estudis sobre l'Assemblea. Malgrat que el títol indicava que faria referència al Vallès Oriental, ell mateix assenyala que parlaria en termes molt generals perquè la plataforma unitària encara era il·legal⁴⁰.

Al final de mes s'exposaren en establiments públics diversos cartells anunciadors de la Marxa de la Llibertat prevista per a aquell estiu i el dia 2 de maig hi hagué incidents durant la proclamació de la pubilla en la Diada de la Sardana a Granollers: “[...] enguany ha tingut a Granollers un sentit català i democràtic

34 SIGC 412a. COMANDANCIA GUARDIA CIVIL (29-XII-75): *Irregularidades en el desarrollo de un recital de la canción catalana en Granollers*. Nota Informativa núm. 7.185, Manresa. (AHGCB). Des d'una òptica crítica, vegeu també: FREEMEN (3-I-76): “Tres voces”. Vallès núm. 2.176, pàg. 11.

35 SIGC 412a. COMANDANCIA GUARDIA CIVIL (14-I-76): *Manifestación pacífica en Granollers*. Nota Informativa núm. 19, Manresa (AHGCB). Vegeu també: CAMPS, Joan (17-I-76): “Manifestació pro-amnistia” (carta al director). *Comunidad Cristiana* núm. 1.268, pàg. 5.

36 SIGC 412a. COMANDANCIA GUARDIA CIVIL (24-I-76): *Manifestación en Mollet del Vallès*. Nota Informativa núm. 49, Manresa (AHGCB).

37 SIGC 412a. COMANDANCIA GUARDIA CIVIL (13-II-76): *Conferencia en la Casa de Cultura San Francisco de Granollers*. Nota Informativa núm. 109, Manresa (AHGCB).

38 SIGC 412a. COMANDANCIA GUARDIA CIVIL (14-IV-76): *Manifestación en Granollers*. Nota Informativa núm. 265, Manresa (AHGCB). Vegeu també: “Manifest per la Democràcia” (sense signar). Volant. (Granollers, 3-IV-76, AJCML).

39 ASSEMBLEA DE CATALUNYA DE GRANOLLERS (31-III-76): “L'Assemblea de Catalunya de Granollers al Consell Pastoral de la Parròquia de Sant Esteve” (2 fulls manuscrits, AJCML).

40 SALAMERO, Ferran (24-IV-76): “L'Assemblea de Catalunya i la seva presència al Vallès Oriental”. Vallès núm. 2.204, pàg. 9.

**11 DE SETEMBRE
DIADA NACIONAL DE CATALUNYA**

**Actes a Granollers Dissabte, 10 setembre 77
Per la Llibertat, l'Amnistia
i l'Estatut d'Autonomia Assistiu-hi tots**

**Matí, a les 11 al PARC MUNICIPAL
FESTA PER ELS INFANTS**

**Tarda, a les 5 al PARC MUNICIPAL
JOVES per les LLIBERTATS NACIONALS**

A les 8 del vespre CONCENTRACIÓ a la PORXADA
parlaran: Mª Rosa Viñallonga, Oriol Montaña,
i Miquel Blancher presentarà: Salvador Casanova

Nit a les 10 a la PORXADA
Projecció de films i Audició de Sardanes

engalaneu
Granollers amb
la senyera!!

FOTOGRAFIA: J. GARCIA

Cartell anunciador del acte de
l'Assemblea de Catalunya a
Granollers per a l'Onze de Setembre
de 1977 (HMG).

poques vegades igualat. N'és una mostra evident l'emotiva reacció popular davant la lectura del Missatge al Món Sardanista escrit per en Lluís M. Xirinachs, amb la seva clara exigència d'amnistia. D'altra banda, la difusió massiva dels quatre punts de l'Assemblea de Catalunya va ser acollida amb manifestes proves de simpatia i adhesió".

Novament l'agressió. Un sardanista de Torroella de Montgrí va ser detingut pel greu delictes d'enarborar una bandera catalana amb la paraula AMNISTIA. Dues noies van ser igualment detingudes per vendre un dossier legal editat per Pax Christi [...]. Finalment, una quarta detenció es va fer sota l'acusació de distribuir volants de l'Assemblea de Catalunya.

Per mitjà d'aquests fets volem posar en evidència una altra vegada l'actuació repressiva de la

Guàrdia Civil i de la Policia Municipal, ambdues estimulades des dels organismes municipals mitjançant els seus càrrecs més significatius, com ara el secretari particular de l'alcaldia, senyor J.L. Garriga" ⁴¹.

El dia 11 de juliol se celebrà la XVIII Permanent i Salvador Casanova va presentar-hi una proposta d'accions unitàries entorn de la Marxa de la Llibertat i de l'Onze de Setembre en nom de l'Assemblea de Catalunya de Granollers, la qual va ser recollida per la Permanent en el comunicat final.

A mesura que s'acostava l'estiu, s'havia anat incrementant la propaganda a favor de la Marxa de la Llibertat amb mètodes tan pintorescs com deixar lliures, a la plaça de la Porxada, unes gallines (fins a nou) amb banderes catalanes que duïen la inscripció "Marxa Llibertat" ⁴². La Marxa

arribà al Vallès Oriental el mes d'agost i travessà diverses poblacions: l'Ametlla, Cardedeu, la Garriga, Granollers, Llinars, Mollet i Parets. A Granollers i a Mollet va ser on es produïren els aldarulls més greus al pas de la Marxa a causa de la intervenció repressiva de les forces de l'ordre: el dia 13, a la capital vallèsana, Salvador Casanova va llegir a la mitja part de la representació de l'obra de teatre *Roses roges per a mi*, al Pavelló d'Esports, un comunicat pro Marxa que va provocar crits a favor de l'Assemblea de Catalunya, de la Marxa i de l'Amnistia; tot seguit es va cantar *Els Segadors*. L'endemà es produí una manifestació a favor de la Marxa i de l'Assemblea a la Porxada que fou dissolta violentament per la Guàrdia Civil, amb el resultat de diversos contusionats i quatre detinguts: el matrimoni format per Sebastià Mayol i Maria Cris-

41 ASSEMBLEA DE CATALUNYA A GRANOLLERS (maig de 1976): "Al poble de Granollers". Volant (AJCML). Vegeu també: SIGC 412a. COMANDANCIA GUARDIA CIVIL (10-V-76): Hechos sucedidos en Granollers, con motivo de ser proclamada "Ciudad Pùbilla de la Sardana". Nota Informativa, Manresa (AHGCB).

42 SIGC. 412a. COMANDANCIA GUARDIA CIVIL (15-VI-76): Otras propagandas en Granollers. Nota Informativa, Manresa (AHGCB).

tina Savall (de Mollet), Josep Oriol Mateu (de Barcelona), i Salvador Casanova. A Mollet, l'endemà dia 15 també hi va haver incidents i s'identificaren dotze persones, una de les quals va haver de ser atesa al servei d'urgències de la Seguretat Social de Granollers pels mals tractes rebuts per un guàrdia civil al dipòsit municipal d'aquesta capital⁴³.

El dia 10 de setembre, l'Assemblea de Catalunya de Granollers aconseguia un èxit en celebrar un míting al Pavelló d'Esports, ja que va reunir unes 2.600 persones⁴⁴. A l'octubre, la XXI Permanent aprovà la campanya "Salvem Catalunya per a la democràcia", que a Granollers es traduí en l'eslògan "Salvem Granollers per a la democràcia"; aquest era el lema d'un míting que s'havia de celebrar el dia 6 de novembre també al Pavelló Municipal d'Esports, en el qual havien de parlar Jaume Camps, Joan Camps —mort sobtadament uns dies després— Salvador Casanova, Salvador Estany, Ramon Font, Àngel Hernández, Ramon Martos, Rafael Montserrat, Isabel Santamarina i Isidre Torrebade-lla. L'acte no s'arribà a fer perquè fou prohibit per l'autoritat governativa aquell dia; i el 26 del mateix mes, en què es tornà a intentar, en no aconseguir-se el permís es va decidir fer una ma-

nifestació de protesta l'endemà a la Porxada, que congregà centenars de persones⁴⁵.

Fora de Granollers, mentrestant, començaven a créixer les assemblees locals, com per exemple la de Martorelles, creada el dia 23 d'octubre⁴⁶.

El 1977 es van viure dues campanyes importants de l'Assemblea: la de l'amnistia total i la de "Volem l'Estatut!".

L'11 de febrer, l'Assemblea de Catalunya de Granollers va fer finalment el míting al Pavelló d'Esports, ara sota el lema "Volem l'Estatut", i hi parlaren Àngel M. Hernández, Miquel Blancher i Salvador Casanova⁴⁷. Per aquelles dates es presentà l'Assemblea de Catalunya a Cardeu, on ja hi havia un nucli local, i simultàniament es constituïa l'Assemblea Democràtica de Vilanova.

Mentrestant, els actes pro-amnistia continuaven i, així, unes 400 persones es van manifestar pels carrers del centre de Granollers al final de març.

El dia 21 d'abril es va celebrar un míting organitzat per l'Assemblea de Catalunya al cinema As-tòria per a demanar l'Estatut. Hi parlaren Miquel Blancher, Salva-

dor Casanova, Empar Pineda i Rosa Ribas, i hi assistiren unes 600 persones⁴⁸. Per Sant Jordi hi va haver concentracions i cercaviles reivindicatives a Granollers, Mollet, la Llagosta, Vilanova, Montmeló, Sant Celoni i Cardeu, i s'entregaren plects de signatures per l'Estatut.

A Granollers, per la revetlla popular de l'Ascensió, organitzada a la Porxada per l'Assemblea i per les associacions de veïns, s'entonà diverses vegades l'eslògan "Volem ajuntaments democràtics". Aquesta col·laboració entre l'Assemblea i les associacions de veïns continuà el mes següent quan es van canviar els noms d'alguns carrers al català. Aquell any se celebraria a Granollers el primer Onze de Setembre, després de la mort de Franco, sense prohibicions de cap mena i poc després s'arribaria a la IV Plenària, que significà el final del consens assembleari mantingut fins aleshores. L'Assemblea de Catalunya es transformà. La de Granollers adoptà el nom d'Assemblea Popular de Granollers el 14 de febrer de 1978 i es mobilitzà per l'«afer Joglars» aquell mateix any; però les activitats assembleàries s'anirien esllanguint fins a la desaparició de l'Assemblea Popular de Catalunya el 1982.

43 COLOM, Àngel; ROSÉS, Jordi (1977): *40.000 hores detinguts: la Marxa de la Llibertat*. Edicions Autogestionades de PAX, Barcelona, pàg. 60. Vegeu també: SIGC. 412a. COMANDANCIA GUARDIA CIVIL (21-VIII-76): *Marcha de la Llibertat en Demarcación Comandancia*. Nota Informativa, Manresa (AHGCB). Per a un relat dels fets, vegeu també: ASSEMBLEA DEMOCRÀTICA DE GRANOLLERS (14-VIII-76): "Marxa". *Comunidad Cristiana* núm. 1.297, Granollers, pàg. 31.

44 SALA, Joan (25-IX-76): op. cit., pàg. 12 i VALL, Martí (14-IX-76): "Les hienes del nostre poble". *Comunidad Cristiana* núm. 1.300, pàg. 8.

45 FERRER, Josep, op. cit., pàg. 49. Vegeu també: "Granollers: V Aniversario de la Asamblea de Cataluña. No se pudieron apagar las velas" (27-X/4-XII-1976). *Comarca al día* núm. 1, Granollers, pàg. 4. Per al desenvolupament de la manifestació posterior, vegeu: "Granollers, míting de l'Assemblea. Prohibit més tolerat" (4/11-XII-76). *Comarca al día* núm. 2, pàg. 19.

46 J.S.E. (27-XI/4-XII/1976): "Martorelles: Constitució de l'Assemblea Democràtica". *Comarca al día* núm. 1, pàg. 5.

47 OLIBRIUS (19-II-77): "Míting de l'Assemblea a Granollers". *Comarca al día* núm. 11, pàg. 21.

48 "Sant Jordi: una rosa, un llibre...i l'Estatut!. Granollers: una festa" (7-V-77). *Comarca al día* núm. 11, pàg. 21-22.